

CAPUT XXXI.

Deus summa ista lex est secundum quam ratio judicat, sed quam judicare non licet.

LVII. Nec jam illud ambigendum est incommutabilem naturam, quæ supra rationalem animam sit, Deum esse : et ibi esse primam vitam et primam essentiam, ubi est prima sapientia. Nam hæc est illa incommutabilis veritas, quæ lex omnium artium recte dicitur, et ars omnipotentis artificis. Itaque cum se anima sentiat nec corporum speciem motumque judicare secundum se ipsam, simul oportet agnoscat præstare suam naturam ei naturæ, de qua judicat : præstare autem sibi eam naturam, secundum quam judicat, et de qua judicare nullo modo potest. Possum enim dicere, quare similia sibi ex utraque parte respondere membra cujusque corporis debeant, quia summa æqualitate delector, quam non oculis corporis, sed mentis contueor : quapropter tanto meliora esse judico, quæ oculis cerno, quanto pro sua natura viciniore sunt iis quæ animo intelligo. Quare autem illa ita sint nullus potest dicere : nec ita debere esse quisquam sobrie dixerit : quasi possint esse non ita.

LVIII. Quare autem nobis placeant, et cur ea quando melius sapimus, vehementissime diligamus, ne id quidem quisquam, si ea rite intelligit, dicere audebit. Ut enim nos et omnes animæ rationales, secundum veritatem de inferioribus recte judicamus, sic de nobis, quando eidem cohæremus, sola ipsa veritas judicat. De ipsa vero nec Pater, non enim minor est quam ipse, et ideo quæ Pater

judicat, per ipsam judicat. Omnia enim, quæ appetunt unitatem, hanc habent regulam, vel formam, vel exemplum, vel si quo alio verbo dici se sinit; quoniam sola ejus similitudinem, a quo esse accepit, implevit : si tamen, accepit, non incongrue dicitur, pro ea significatione, qua Filius appellatur, quia non de se ipso est, sed de primo summoque principio, qui Pater dicitur : « Ex quo omnis » paternitas in celo et in terra nominatur¹. Pater ergo » non judicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio²; et spiritalis homo judicat omnia, ipse autem a nemine » judicatur³, » id est, a nullo homine, sed a sola ipsa lege, secundum quam judicat omnia : quoniam et illud verissime dictum est : « Oportet nos omnes exhiberi ante » tribunal Christi. » Omnia ergo judicat, quia super omnia est, quando cum Deo est. Cum illo autem est, quando purissime intelligit, et tota charitate, quod intelligit, diligit. Ita etiam quantum potest lex ipsa etiam ipse fit, secundum quam judicat omnia, et de qua judicare nullus potest. Sicut in istis temporalibus legibus, quanquam de his homines judicent, cum eas instituunt, tamen cum fuerint institutæ atque firmatæ, non licebit iudici de ipsis judicare, sed secundum ipsas. Conditor tamen legum temporalium, si vir bonus est et sapiens illam ipsam consulit æternam, de qua nulli animæ judicare datum est : ut secundum ejus incommutabiles regulas, quid sit pro tempore jubendum vetandumque discernat. Æternam igitur legem mundis animis fas est cognoscere, judicare non fas est. Hoc autem interest, quod ad cognoscendum satis est, ut videamus ita esse aliquid vel non ita : ad judicandum vero addimus aliquid quo significemus posse esse et aliter : velut cum dicimus : « Ita esse debet, » aut, « Ita esse debuit, » aut, « Ita esse debebit, » ut in suis operibus artifices faciunt.

¹ Ephes. iii, 15. — ² Joan. v, 22. — ³ Cor. ii, 15.

CAPUT XXXII.

Unitatis in corporibus est vestigium, sed ipsa unitas non nisi mente conspicitur.

LIX. Sed multis finis est humana delectatio, nec volunt tendere ad superiora, ut judicent cur ista visibilia placeant. Itaque si quæram ab artifice, uno arcu constructo, cur alterum parem contra in altera parte molitur: respondit, credo, « Ut paria paribus ædificii membra respondeant. » Porro si pergam quærere, id ipsum cur eligat: dicet hoc decere, hoc esse pulchrum, hoc delectare cernentes; nihil audebit amplius. Inclinatus enim recumbit oculis, et unde pendeat non intelligit. At ego virum intrinsecus oculatum, et invisibiliter videntem non desinam commonere cur ista placeant, ut iudex esse audeat ipsius delectationis humanæ. Ita enim superfertur illi, nec ab ea tenetur, dum non secundum ipsam, sed ipsam judicat. Et prius quæram utrum ideo pulchra sint, quia delectant; an ideo delectent, quia pulchra sunt, hic mihi sine dubitatione responditur ideo delectare, quia pulchra sunt. Quæram ergo deinceps, quare sint pulchra; et si titubabitur, subjiciam, utrum ideo quia similes sibi partes sunt, et aliqua copulatione ad unam convenientiam rediguntur.

LX. Quod cum ita esse compererit, interrogabo utrum hanc ipsam unitatem, quam convincuntur appetere, summe impleant, an longe infra jaceant, et eam quodam modo mentiantur. Quod si ita est, (nam quis non admonitus videat, neque ullam speciem, neque ullum omnino esse corpus, quod non habeat unitatis qualecumque vestigium;

neque quantumvis pulcherrimum corpus, cum intervallis locorum necessario aliud alibi habeat, posse assequi eam, quam sequitur, unitatem?) quare si hoc ita est, flagitabo ut respondeat; ubi videat ipse unitatem hanc; aut unde videat: quam si non videret, unde cognosceret et quid imitaretur corporum species, et quid implere non posset? Nunc vero cum dicit corporibus, « Vos quidem nisi aliqua unitas contineret, nihil essetis, sed rursus si vos essetis ipsa unitas, corpora non essetis: » recte illi dicitur, « Unde illam nosti unitatem, secundum quam judicas corpora, quam nisi videres, in corporeis oculis non posses quod eam non impleant. Si autem in corporeis oculis eam videres, non vere diceres, quod eam ejus vestigio teneantur, longe tamen ab ea distare? nam istis oculis corporeis non nisi corporalia vides: mente igitur eam videmus. Sed ubi videmus? Si hoc loco esset ubi corpus nostrum est, non eam videret, qui hoc modo in Oriente de corporibus judicat. Non ergo ista continetur loco, et cum adest ubicumque judicanti, nusquam est per spatia locorum, et per potentiam nusquam non est.

CAPUT XXXIII.

Non corpora nec sensus corporis, sed indicium mentitur. — Differunt mentiens et fallens.

LXI. Quod si eam corpora mentiuntur, non est credendum mentientibus, ne incidamus in vanitates vanitantium, sed quærendum potius est, cum id eo mentiantur, quia eam videntur ostendere oculis carneis, cum illa mente pura videatur, utrum in tantum mentiantur, in quantum

ei similia sunt, an in quantum eam non assequuntur. Nam si assequerentur, quod imitantur implerent. Si autem implerent, omnino essent similia. Si omnino essent similia, nihil inter illam naturam et istam interesset. Quod si ita esset, non eam mentirentur: id enim essent quod illa est. Nec tamen mentiuntur diligentius considerantibus: quia ille mentitur qui vult videri id quod non est: quod autem non volens aliud putatur quam est, non mentitur, sed fallit tantum. Nam ita discernitur mentiens a fallente, quod inest omni mentienti voluntas fallendi, etiamsi non ei credatur: fallens autem esse non potest, qui non fallit. Ergo corporea species, quia nullam voluntatem habet, non mentitur: si vero etiam non putetur esse quod non est, nec fallit.

LXII. Sed ne ipsi quidem oculi fallunt, non enim renuntiare possunt animo nisi affectionem suam. Quod si non solum ipsi, sed etiam omnes corporis sensus ita renuntiant ut afficiuntur, quid ab eis amplius exigere debeamus ignoro. Tolle itaque vanitantes, et nulla erit vanitas. Si quis remum frangi in aqua opinatur, et cum inde aufertur integrari, non malum habet internuntium, sed malus est iudex. Nam ille pro sua natura non potuit aliter in aqua sentire, nec aliter debuit: si enim aliud est aer, aliud aqua, justum est ut aliter in aqua sentiat. Quare oculus recte, ad hoc enim factus est ut tantum videat: sed animus perverse, cui ad contemplandam summam pulchritudinem mens, non oculus factus est. Ille autem vult mentem convertere ad corpora, oculos ad Deum. Quærit enim intelligere carnalia, et videre spiritalia, quod fieri non potest.

CAPUT XXXIV.

Conficta phantasmata quomodo judicentur.

LXIII. QUARE ista perversitas corrigenda est, quia nisi fecerit quod sursum est deorsum, et quod deorsum est sursum, regno coelorum aptus non erit. Non ergo summa quæramus in infimis, nec ipsis infimis inhæreamus. Judicemus ea, ne cum ipsis judicemur, id est, tantum eis tribuamus, quantum species meretur extrema, ne cum in novissimis prima quærimus, a primis inter novissima numeremur. Quod nihil ipsis novissimis obest, sed nobis plurimum. Nec ideo divinæ providentiæ administratio minus decora fit; quia et injusti juste, et foedi pulchre ordinantur. Etsi propterea nos fallit rerum visibilium pulchritudo, quia unitate continetur, et non implet unitatem; intelligamus, si possumus, non ex eo quod est nos falli, sed ex eo quod non est. Omne quippe corpus verum corpus est, sed falsa unitas. Non enim summe unum est, aut in tantum id imitatur ut impleat: et tamen nec corpus ipsum esset, nisi utcumque unum esset. Porro utcumque unum esse non posset, nisi ab eo quod summe unum est, id haberet.

LXIV. O animæ perversæ, date mihi, qui videat sine ulla imaginatione visorum carnalium. Date mihi, qui videat omnis unius principium non esse, nisi unum solum a quo sit omne unum, sive illud impleat, sive non impleat. Qui videat date, non qui litiget, non qui videri velit se videre, quod non videt. Date qui resistat sensibus carnis, et plagis

* Manichæi phantasmatis addicti lib. iii. Confess. c. 6. et lib. ix, c. 4.

quibus per illos in anima vapulavit : qui resistat consuetudini hominum, qui resistat laudibus hominum, qui compungatur in cubili suo, qui resculpat suum spiritum, qui non foris diligit vanitates et quærat mendacia, qui jam sibi noverit dicere : Si una Roma est, quam circa Tyberim nescio quis Romulus dicitur condidisse, falsa est ista, quam cogitans fingo : non enim est ipsa, nec ibi sum animo : nam quid ibi agatur modo, utique scirem. Si unus est sol, falsus est iste quem cogitans fingo : nam ille curricula sua certis locis et temporibus peragit ; istum ego ubi volo, et quando volo constituo. Si unus est ille amicus meus, falsus est iste, quem cogitans fingo : nam ille ubi sit nescio ; iste ibi fingitur, ubi volo. Ego ipse, certe unus sum, et hoc loco esse sentio corpus meum ; et tamen figmento cogitationis pergo quo libet, loquor cum quo libet. Falsa sunt hæc ; nec quisquam intelligit falsa. Non ergo intelligo cum ista contemplor, et istis credo, quia verum esse oportet, quod intellectu contemplor ; numquid forte sunt ista, quæ phantasmata dici solent ? Unde ergo impleta est anima mea illusionibus ? Ubi est verum, quod mente conspicitur ? Ita cogitanti jam dici potest : « Illa lux vera est, qua hæc non esse vera cognoscis. Per hanc illud unum vides, quo judicas unum esse quidquid aliud vides, nec tamen hoc esse quod illud est, quidquid mutabile vides. »

CAPUT XXXV.

Vacandum ut Deus cognoscatur.

LXV. QUOD si hæc intueri palpitat mentis aspectus, quiescite, nolite certare, nisi cum consuetudine corporum : ipsam vincite, et victa erunt omnia. Unum certe quærimus, quo simplicius nihil est. Ergo in simplicitate cordis quæramus illum. « Agite otium, inquit, et agnoscetis » quia ego sum Dominus¹, » non otium desidiæ, sed otium cogitationis, ut a locis et temporibus vacet. Hæc enim phantasmata tumoris et volubilitatis, constantem unitatem videre non sinunt. Loca offerunt quod amemus, tempora subripiunt quod amamus, et relinquunt in anima turbas phantasmatum, quibus in aliud atque aliud cupiditas incitetur. Ita fit inquietus et ærumnosus animus, frustra tenere a quibus tenetur exoptans. Vocatur ergo ad otium, id est, ut ista non diligit, quæ diligi sine labore non possunt. Sic enim eis dominabitur, sic non tenebitur, » sed tenebit. « Jugum meum, inquit, leve est². » Huic jugo qui subjectus est, subjecta habet cætera. Non ergo laborabit ; non enim resistit, quod subjectum est. Sed miseri amici hujus mundi, cujus domini erunt, si filii Dei esse voluerint, quoniam dedit eis potestatem filios Dei fieri³ ; amici ergo hujus mundi tam timent ab ejus amplexu separari, ut nihil eis sit laboriosius, quam non laborare.

¹ Psal. xlv, 11. — ² Matth. xi, 30. — ³ Joan. i, 12.

CAPUT XXXVI.

Verbum Dei ipsa est veritas, quia omnino implet id a quo principio unum est quidquid est unum. — Falsitas non ex rebus, sed ex peccatis.

LXVI. SED cui saltem illud manifestum est, falsitatem esse, quia id putatur esse quod non est, intelligit eam esse veritatem, quæ ostendi id quod est. At si corpora in tantum fallunt, in quantum non implent illud unum quod convincuntur imitari, a quo Principio unum est quidquid est, ad cuius similitudinem quidquid nititur, naturaliter approbamus; quia naturaliter improbamus quidquid ab unitate discedit, atque in ejus dissimilitudinem tendit: datur intelligi esse aliquid, quod illius unius solius, a quo Principio unum est quidquid aliquo modo unum est, ita simile sit ut hoc omnino impleat ac sit id ipsum; et hæc est Veritas et Verbum in Principio, et Verbum Deus apud Deum: si enim falsitas ex iis est, quæ imitantur unum, non in quantum id imitantur, sed in quantum implere non possunt: illa est Veritas, quæ id implere potuit, et id esse quod est illud: ipsa est quæ illud ostendit sicut est: unde et Verbum ejus et Lux ejus rectissime dicitur. Cætera illius unius similia dici possunt in quantum sunt, in tantum enim et vera sunt: hæc est autem ipsa ejus similitudo, et ideo Veritas. Ut enim veritate sunt vera, quæ vera sunt; ita similitudine similia sunt, quæcumque similia sunt. Ut ergo veritas forma verorum est, ita similitudo forma similium est. Quapropter vera quoniam in tantum vera sunt in quantum

sunt, in tantum autem sunt in quantum principalis unius similia sunt: ea forma est omnium quæ sunt, quæ est summa similitudo principii: et veritas est, quia sine ulla dissimilitudine est.

LXXVII. Unde falsitas oritur, non rebus ipsis fallentibus, quæ nihil aliud ostendunt sentienti quam speciem suam, quam pro suæ pulchritudinis acceperunt gradu: neque ipsis sensibus fallentibus, qui pro natura sui corporis affecti, non aliud quam suas affectiones præsententi animo nuntiant: sed peccata animas fallunt, cum verum quærunt, relicta et neglecta veritate. Nam quoniam opera magis quam artificem atque ipsam artem dilexerunt, hoc errore puniuntur, ut in operibus artificem artemque conquirant: et cum invenire nequiverint, (Deus enim non corporalibus sensibus subjacet, sed ipsi menti supereminet,) ipsa opera existiment esse et artem et artificem.

CAPUT XXXVII.

Impietas idololatriæ multiplicis orta est amore creaturæ.

LXVIII. HINC oritur omnis impietas, non modo peccantium, sed etiam damnatorum pro peccatis suis. Non enim tantum scrutari creaturam contra præceptum Dei, et ea frui potius quam ipsa lege et veritate volunt, quod primi hominis peccatum deprehenditur, male utentis libero arbitrio: sed hoc quoque in ipsa damnatione addunt, ut non modo diligant, sed etiam serviant creaturæ potius quam Creatori et eam colant per partes ejus, a summis usque ad ima venientes. Sed aliqui se in hoc te-

nent, ut pro summo Deo animam colant, et primam intellectualem creaturam, quam per Veritatem Pater fabricavit, ad ipsam Veritatem semper intuendam, et se per ipsam, quia omni modo ei simillima est. Deinde veniunt ad vitam genitalem, per quam creaturam visibilia et temporalia gignentia Deus æternus et incommutabilis operatur. Hinc ad animalia, et inde ad ipsa corpora colenda dilabuntur; et in his primo eligunt pulchriora, in quibus coelestia maxime excellunt. Ergo in primis solis corpus occurrit, et in eo nonnulli remanent. Aliqui et lunæ splendorem religione digum putant: est enim nobis, ut perhibetur, propinquior, unde viciniorem speciem habere sentitur. Alii etiam cæterorum siderum corpora adiungunt: et totum cælum cum stellis suis. Alii cælo æthereo copulant aërem, et istis duobus superioribus elementis corporeis subjiunt animas suas. Sed inter hos illi sibi videntur religiosissimi, qui universam simul creaturam, id est, mundum totum cum omnibus quæ in eo sunt, et vitam qua spiratur et animatur, quam quidam corpoream, quidam incorpoream esse crediderunt: hoc ergo totum simul unum Deum magnum esse arbitrantur, cujus partes sint cæteræ. Non enim universæ creaturæ auctorem conditoremque noverunt. Inde in simulacra præcipitantur, et ab operibus Dei usque in opera sua demerguntur, quæ tamen adhuc visibilia sunt.

CAPUT XXXVIII.

Aliud idololatriæ genus, quo peccator triplici cupiditati servit. — Vitia quandiu hic sumus licet vincere. — Tentationem triplicem Christus cavendam monstravit.

LXIX. Est enim alius deterior et inferior cultus simulacrorum, quo phantasmata sua colunt, et quidquid animo errante cum superbia vel tumore cogitando imaginati fuerint religionis nomine observant, donec fiat in anima nihil omnino colendum esse, et errare homines qui superstitioni se involvunt, et misera se implicant servitute. Sed frustra hoc sentiunt: non enim efficiunt ut non serviant: remanent quippe ipsa vitia, quibus ut ipsa colenda opinarentur attracti sunt. Serviunt enim cupiditati triplici, vel voluptatis, vel excellentiæ, vel spectaculi. Nego esse quemquam istorum, qui nihil colendum existimant, qui non aut carnalibus gaudiis subditus sit, aut potentiam vanam foveat, aut aliquo spectaculo delectatus insaniat. Ita nescientes diligunt temporalia, ut inde beatitudinem expectent. His autem rebus, quibus quisque beatus vult effici, serviat necesse est velit nolit. Nam quocumque duxerint, sequitur; et quisquis ea visus fuerit auferre posse, metuitur. Possunt autem auferre ista, et scintilla ignis et aliqua parva bestiola. Postremo, ut omittam innumerabiles adversitates, tempus ipsum auferat necesse est omnia transeuntia. Itaque cum omnia temporalia mundus iste concludat, omnibus mundi par-

tibus serviunt, qui propterea putant nihil colendum esse ne serviant.

LXX. Verumtamen quanquam in hac rerum extremitate miseri jaceant, ut vitia sua sibi dominari patiantur vel libidine, vel superbia, vel curiositate damnati, vel duobus horum, vel omnibus: quandiu sunt in hoc studio vitæ humanæ, licet eis congredi et vincere, si prius credant quod intelligere nondum valent, et non diligant mundum: quoniam omne quod in mundo est, sicut divinitus dictum est: «Concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum, et ambitio sæculi¹.» Hoc modo tria illa sunt notata: nam concupiscentia carnis, voluptatis infimæ amatores significat: concupiscentia oculorum, curiosos: ambitio sæculi, superbos.

LXXI. Triplex etiam tentatio in homine, quem Veritas ipsa suscepit, cavenda monstrata est. «Dic, inquit» tentator, lapidibus istis, ut panes fiant. » At ille unus et solus Magister: «Non, inquit, in solo pane vivit homo, » sed in omni verbo Dei². » Ita enim domitam docuit esse oportere cupiditatem voluptatis, ut nec fami cedendum sit. Sed forte dominationis temporalis fastu decipi poterat, qui carnis voluptate non potuit: omnia ergo mundi regna monstrata sunt, et dictum est: «Omnia » tibi dabo, si prostratus adoravis me. » Cui responsum est: «Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies³. » Ita calcata est superbia. Subjecta est autem extrema etiam curiositatis illecebra: non enim ut se de fastigio templi præcipitaret urgebat, nisi causa tantum aliquid experiendi. Sed neque hic victus est, et ideo sic respondit, ut intelligeremus non opus esse ad cognoscendum Deum, tentationibus visibiliter divina explorare molientibus: «Non tentabis, inquit, Dominum Deum

¹ I Joan. II, 16. — ² Matth. IV, 3, 4. — ³ Ibid. 9, 10.

» tuum⁴. » Quamobrem quisquis intus verbo Dei pascitur, non quærit in ista eremo voluptatem. Qui uni Deo tantum subjectus est, non quærit in monte, id est, in terrena elatione jactantiam. Quisquis æterno spectaculo incommutabilis veritatis adhærescit, non per fastigium hujus corporis, id est, per hos oculos præcipitatur, ut temporalia et inferiora cognoscat.

CAPUT XXXIX.

Ex ipsis vitiis suis animam admoneri ut primam pulchritudinem requirat: quod primo de vitio voluptatis ostenditur usque ad caput XLIII.

LXXII. Quid igitur restat, unde non possit anima recordari primam pulchritudinem quam reliquit, quando de ipsis suis vitiis potest? Ita enim Sapientia Dei pertendit a fine usque ad finem fortiter. Ita per hanc summus ille artifex opera sua in unum finem decoris ordinata contexit. Ita illa bonitas a summo usque ad extremum nulli pulchritudini, quæ ab ipso solo esse posset, invidit, ut nemo ab ipsa veritate dejiciatur, qui non excipitur ab aliqua effigie veritatis. Quære in corporis voluptate quid teneat, nihil aliud invenies quam convenientiam: nam si resistentia pariunt dolorem, convenientia pariunt voluptatem. Recognosce igitur quæ sit summa convenientia: Noli foras ire, in te ipsum redi, in interiore homine habitat veritas: etsi tuam naturam mutabilem inveneris, transcede et te ipsum. Sed memento cum te transcendis, ratiocinantem animam te transcendere. Illuc ergo tende,

⁴ Matth. IV, 7.

unde ipsum lumen rationis accenditur. Quo enim pervenit omnis bonus ratiocinator, nisi ad veritatem? cum ad se ipsam veritas non utique ratiocinando perveniat, sed quod ratiocinantes appetunt ipsa sit. Vide ibi convenientiam qua superior esse non possit, et ipse convenit cum ea. Confitere te non esse quod ipsa est: siquidem se ipsa non quærit, tu autem ad ipsam quærendo venisti, non locorum spatio, sed mentis affectu, ut ipse interior homo cum suo inhabitatore, non infima et carnali, sed summa et spiritali voluptate conveniat.

LXXIII. Aut si non cernis quæ dico, et an vera sint dubitas, cerne saltem utrum te de iis dubitare non dubites, et si certum est te esse dubitantem, quære unde sit certum: non illic tibi, non omnino solis hujus lumen occurret, sed lumen verum quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Quod his oculis videri non potest; nec illis quibus phantasmata cogitantur, per eosdem oculos animæ impacta; sed illis quibus ipsis phantasmatis dicitur: « Non estis vos quod ego quæro, neque illud estis unde ego vos ordino, et quod mihi inter vos scædum occurrerit, improbo, quod pulchrum approbo, cum pulchrius sit illud unde improbo et approbo: quare hoc ipsum magis approbo, et non solum vobis, sed illis omnibus corporibus unde vos hausi, antepono. » Deinde regulam ipsam quam vides, concipe hoc modo: Omnis qui se dubitantem intelligit, verum intelligit, et de hac re, quam intelligit, certus est: de vero igitur certus est. Omnis igitur qui utrum sit veritas dubitat, in se ipso habet verum unde non dubitet; nec ullum verum nisi veritate verum est. Non itaque oportet eum de veritate dubitare, qui potuit undecumque dubitare. Ubi videntur hæc, ibi est lumen sine spatio locorum et temporum, et sine ullo spatiorum talium phantasmate. Numquid ista ex

aliqua parte corrumpi possunt, etiamsi omnis ratiocinator intereat, aut apud carnales inferos veterascat? Non enim ratiocinatio talia facit, sed invenit. Ergo ante quam inveniantur, in se manent, et cum inveniuntur, nos innovant.

CAPUT XL.

De pulchritudine corporum carnisque voluptate, et de peccantium pœna.

LXXIV. Ita renascitur interior homo, et exterior corrumpitur de die in diem. Sed interior exteriorem respicit, et in sua comparatione scædum videt; in proprio tamen genere pulchrum et corporum convenientia lætantes, et corrumpentem quod in bonum suum convertit, alimenta scilicet carnis: quæ tamen corrupta, id est, amittentia formam suam, in membrorum istorum fabricam migrant, et corrupta reficiunt, in aliam formam per convenientiam transeuntia: et per vitalem motum dijudicantur quodam modo, ut ex eis in structuram hujus visibilis pulchri quæ apta sunt assumantur, non apta vero per congruos meatus ejiciantur. Quorum aliud scæculentissimum redditur terræ ad alias formas assumendas, aliud per totum corpus exhalat, aliud totius animalis latentes numeros accipit, et inchoatur in prolem, et sive convenientia duorum corporum, sive tali aliquo phantasmate commotum, per genitales vias ab ipso vertice defluit in infima voluptate. Jamvero in matre per certos numeros temporum in locorum numerum coaptatur, ut suas re-